

Глобальний світогляд Олександри Савченко

В умовах інтеграційних процесів у сучасному світі глобальність бачення Олександрою Савченко розвитку сучасної національної освіти і педагогічної науки набуває особливої значущості. Їх синергія з Європою та світом була пріоритетом під час розбудови Олександрою Савченко Національної академії педагогічних наук України, роботи в Міністерстві освіти і науки України, наукової діяльності у відділі початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України. Ця позиція характеризується системністю та простежується у багатьох вимірах.

Переконання Олександри Савченко щодо важливості синхронізації розвитку початкової школи в Україні з Європою відзеркалено зокрема у її Дидактиці початкової школи. Формуючи базові характеристики організації навчального процесу у початковій школі, Олександра Савченко звертається до особливостей початкової освіти в європейських країнах, виокремлює перспективні думки таких творців гуманістичних систем, як Марія Монтесорі, Рудольф Штайнер та ін. [3].

Інноваційне бачення Олександрою Савченко світових процесів в освіті відзеркалено у сприйнятті ідеї компетентнісного підходу, який на початку 2000-х років дискутувався в Європі та результувався затвердженням Європейської довідкової рамки ключових компетентностей для навчання впродовж життя (2006). Власне йдеться про усвідомлення нею важливості компетентнісної освіти в умовах глобалізації, нагальності трансформації освітніх систем на компетентнісні засади. Неоціненним є доробок Олександри Савченко, який охоплює гармонізацію понять «ключова компетентність» і «предметна компетентність», «компетентнісна освіта»; реалізацію багатокомпонентності змісту освіти, який збагачено елементами життєвого досвіду учнів; окресленням вимог до результативного складника всіх предметів початкової освіти тощо. Вперше в українській освіті Олександра Савченко, враховуючи національний досвід та спираючись на європейські підходи, виокремила у метакомпетентність таку ключову компетентність як вміння вчитися, відобразивши образне втілення якої у дереві пізнання «Що міцніше і глибше коріння, то пишніша корона», що є глибоко символічним [4].

12-річна середня школа розглядається імперативом в умовах синхронізації української освіти з тенденціями розвитку освіти в країнах ЄС. Гуманістичні орієнтири педагогіки Олександри Савченко визначили необхідність запровадження циклів для пристосування навчально-виховного процесу до потреб та можливостей дітей, вирівнювання їхніх стартових освітніх позицій. Її пропозицію щодо циклування враховано у Законі «Про освіту» (2017 р.) у Статті 12 «Повна загальна середня освіта», де визначено, що на рівнях початкової та базової середньої освіти освітній процес може організовуватися за циклами, поділ на які здійснюється

з урахуванням вікових особливостей фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей [2].

Олександра Савченко наголошує, що освітня політика сучасної України покликана акумулювати європейські орієнтири, цінності, технології та практики, лише за таких умов українська освіта стане повноправним членом європейського освітнього та європейського дослідницького просторів [1]. Сьогодні це дороговказ Олександри Савченко, науковця з глобальним баченням.

Використані джерела

1. *Методологія і методика планування державної політики в галузі загальної середньої освіти : [монографія] / МОН України. Київ : [б. в.], 2010. 130 с.*

2. *Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 02.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 01.11.2021).*

3. *Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. К.: Абрис, 1997. 416 с.*

4. *Савченко О. Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра: посібник. К.: Педагогічна думка, 2014. 176 с.*

*Лук'янець Алла Максимівна,
Заслужений працівник освіти України,
головний редактор журналу «Початкова школа»
(1972 – 2020 рр.)*

Моя правда

1967 рік. Науково-дослідний інститут педагогіки Міністерства освіти УРСР. Третій поверх. З правого боку, у кутку, кабінет початкового навчання (так він тоді називався). Біля нього – лавочка. Це було місце зустрічей аспірантів або попереднього обговорення матеріалів дисертацій з науковими керівниками (найчастіше, з Богдановичем Михайлом Васильовичем).

Перша половина дня. Завідувач відділом дидактики Помагайба Василь Іванович закінчив семінар з аспірантами. Нас тоді було небагато – 5-6 осіб. На цьому семінарі Олександри Яківни не було. Коли я вийшла, то побачила її на цій лавочці з якоюсь книжкою. Я була дуже здивована. І, природно, запитала, чому вона пропустила семінар. На що Олександра Яківна відповіла приблизно так: «Я вже завершую роботу над дисертацією, і мені все зрозуміло». А тема її дисертації стосувалася дидактики початкової школи.

Це мене так вразило, що я на неї образилась на цілих 5 років. Адже лише ми з Олександрою Яківною були аспірантами В. І. Помагайби. Більше, до кінця своїх